

Mikrochip, oltások ivartalanítás, hanyag tartás, láncon tartás – összefüggések és következmények az állatvédelemben

Ha hihetünk Gandhi azon állításának, miszerint „egy nemzet nagysága és erkölcsi fejlettsége híven tükröződik abban, ahogyan az állatokkal bánik”, bátran állíthatjuk, hogy egy település nagyságát és erkölcsi fejlettségét is az határozza meg, ahogyan lakói az állatokkal bánnak.

Az állatvédelem minden településen, így Dunavarsányban is különböző szinteken van jelen. Megjelenik elsősorban a helyi lakosság körében: mi vagyunk azok, akik az állatokat tartják, és mi vagyunk azok, akik a bejelentéseket teszik. A mi bejelentésünk jut el egy-egy állatvédő szervezethez, illetve a Gyömrői Árvácskák állatotthon munkatársaihoz, amellyel városunk önkormányzata gyepmesteri szerződésben áll. A lakosok, illetőleg az állatvédelmi szervezetek bejelentés tehetnek az állatvédelmi hatóságokhoz: a jegyzőhöz, a kormányhivatalhoz, a rendőrséghez. A jegyző, mint legfőbb állatvédelmi hatóság jár el az állat hanyag tartása, a kormányhivatal jár el pl. ha az eb sérülést okoz, a rendőrség pedig az állatkínzás gyanúja esetén.

Dunavarsányban az elmúlt három évben a jegyzői állatvédelmi hatósági feladatkörben közel 100 állatvédelmi eljárásra került sor, nagyjából három esetben haszonállatok (szarvasmarhák, sertések, stb.) tartása körében, a többi esetben kutyák nem megfelelő tartása miatt fennálló anomáliákat kellett orvosolni: legtöbbször a mikrochip és az oltások hiányát, a kutya hanyag tartását (túl kevés élettér, túl kevés táplálék), a kutya kiszökését, a kiszökött kutya általi sérülés okozását.

Bár ebben a számításban nincsenek benne a más hatóságok, állatvédelmi szervezetek felé jelzett problémák, első ránézésre talán így is úgy tűnhet, hogy a város közel 8000 fős lakosságszámához képest elenyésző az állatvédelmi problémák száma. Egészen addig így is látjuk, ameddig nem a mi kutyánk szökik ki, nem a mi portánkon zörget az állatvédelmi bírság damoklérszi kardjával fenyegetve a hatóság, nem a mi gyerekünket harapja meg másnak a szökős kutyája.

A kiszökött kutya hazakerülésében hatalmas segítség a mikrochip. Az eb mikrochippel való ellátása 2013-tól kötelező minden kutyatulajdonos számára. A chipet és az eb kötelező oltásait elektronikusan, a pet vet data rendszerben, valamint a tulajdonosnál őrzött oltási könyvben rögzíti az állatorvos. A vonatkozó jogszabályok - a kedvtelésből tartott állatok tartásáról és forgalmazásáról szóló 41/2010. (II. 26.) Kormányrendelet és a veszettség elleni védekezés részletes szabályairól szóló 164/2008. (XII. 20.) FVM rendelet - szerint „az állattartónak rendelkeznie kell a kötelező immunizálásra, és az állat azonosítására vonatkozó adatokkal és dokumentumokkal is.” Az állattartónak az oltási könyv megrongálódása, elvesztése esetén az oltást végző állatorvostól nyolc napon belül kell az oltási könyv pótlását kell kérni. „Amennyiben az állat új tulajdonoshoz kerül, részére e dokumentumokat át kell adni, illetve tájékoztatni kell az állat fajáról (fajtájáról), - ha ismert - az egyed neméről és koráról, továbbá az egyed tartásához szükséges minimális ismeretekről, a tulajdonosváltozást pedig 8 napon belül be kell jelenteni állatorvosnál. A bejelentést az előző és az új tulajdonosnak is meg kell tennie. Az adatmódosítás díjmentes. A bejelentésnek tartalmaznia kell a veszettség elleni legutóbbi immunizálás helyszínét, időpontját, és az immunizálási végző állatorvos kamarai bélyegzőjének számát és nevét is. A bejelentés történhet az oltási könyv bemutatásával is.” Az állatorvosnak továbbá be kell jelenteni, ha az állat a három hónapos kort elérte, vagy elhullott vagy elkóborolt. A három hónapos kort elért eb chippel való ellátásáról a tulajdonos a 4. hónapban köteles gondoskodni. Ebben a 4. hónapban, a mikrochip elhelyezésével egyidőben,

vagy azt követően, de még a 4. hónapban kerül sor az eb első, kötelező oltásának beadására is. A következő oltásra az első oltást követően 6 hónapon belül, majd ezt követően évenként sor kell kerülnön.

A mikrochip és az oltások jelentősége akkor nő meg, amikor a kutya kiszökik. Az elmúlt időszakban nem egy esetben fordult el, hogy a gazdi kereste a kiszökött kutyát, amelyet időközben valaki befogadott, chip hiányában azonban az eb tulajdonosának felkutatása nehézkessé és időigényessé vált, és sok esetben nem is járt sikerrel. Egy olyan esetről tudunk, ahol a jószívű, ám hanyag befogadó nem vitte állatorvoshoz a befogadott kaukázusi juhászkutya keveréket, és a befogadást követően, hónapokkal később egy véletlen során derült ki, hogy a kutya chipes és nagyon várják haza. Előfordult az is, hogy valaki jelentkezett egy-egy utcán befogott kutyáért, tulajdonosi minőségét bizonyítani azonban nem tudta.

Míg a mikrochip a kutya azonosítását teszi megvalósíthatóvá, az oltások az ebek és az emberek védetségét is biztosítják. Egy-egy kiszökött kutya a kinti, idegen térben könnyebben kaphat el fertőzést, összeverekedhet más, nem oltott kutyával vagy egyéb állattal, és attól is elkaphat betegségeket. Másrészt az eb az idegen környezetben könnyen frusztrálttá válhat, és még a nem harapós eb is kitámadhat pusztán félelemből. Sok kutya egyébként is tart a gyerekektől (úgy érzékelik, túl hangosak, és kiszámíthatatlanul mozognak), viszont a gyerek ösztönösen vonzódik a kutyákhoz, így egy frusztrált kutya, és egy kíváncsi gyermek találkozása akár végzetes következményekkel is járhat, és mindenképp magával hordozza a gyermek sérülésének veszélyét. Ha a harapás bekövetkezett, a sérült kezelése, a beadandó oltások szempontjából is fontos a kutya azonosítása, mert a sérült más kezelést kap, ha oltott a kutya, és mást, ha nem.

Nagyon fontos ezért, ha valaki az utcáról magához vesz egy kutyát, azonnal vigye állatorvoshoz. A bevett gyakorlat szerint ezt teszik az állatvédő szervezetek, köztük a hivatalosan az önkormányzattal szerződésben álló Gyömrői Árvácskák állatotthon munkatársai is. A befogáskor azonnal chipet olvasnak, és ha van regisztrált chipje a kutyának, értesítik a tulajdonost, az ebet pedig hazajuttatják. Ha nincs chip, a kutyát a gyömrői menhelyre (más szervezetek saját befogadóhoz) viszik, a tulajdonos pedig a tulajdonjoga bizonyításával a szervezetnél jelentkezhethet a kutyáért az oltások, a chip, és a szállítás díjának megtérítése ellenében. Nincs két ugyanolyan eset, a tulajdonlás jogosságát mindig esetileg kell vizsgálni.

Egy-egy kutya kiszökése megalapozza a jegyzői állatvédelmi eljárást, ami a kutya állapotának, oltási könyvének, tartási helyének leellenőrzését célzó szemlével valósul meg. Ilyenkor azt kell megvizsgálni, miért szökhett ki a kutya. Az ivartalanítás hiánya nagymértékben fokozza a kutya szökési kedvét. A kiszökött, nem ivartalanított szuka kutya többnyire már nem „egymaga” kerül haza, és külön gondot okoz pár hónap múlva a kiruccanásból született kiskutyák elhelyezése. Az sem egyedi eset, hogy az ingatlanon tartott, nem ivartalanított szuka kutyát látogatják más szökős kutyái, és a tulajdonos hiába tartotta a saját kutyáját az ingatlanon, az bizony „bekapja a legyet.” Rendkívül fontos tehát, hogy ivartalanítsunk.

Más szökési indokot jelent, ha nem a kutya fajtájának megfelelőek a tartási körülmények, ideértve azt az esetet is, ha a kutya unatkozik. Ez a probléma könnyen kiküszöbölhető még akkor, mikor kutyát veszünk magunkhoz. Gondoljuk át, hogy milyen körülményeket tudunk a kutyának adni, és mennyi időnk lesz a kutyával foglalkozni, majd ennek megfelelően és megbízható helyről választani kutyafajtát.

Amennyiben később, mikor a kutya nálunk van, kiderül, hogy az új családtag több foglalkozást, lefárasztást igényel, mint amire számítottunk, ennek jele lehet, pl. hogy rombol, hogy szökik, vagy annyira „elkanászodott”, hogy már nem tudunk rá hatni, megoldást jelenthet a kutyaiskola, vagy kutyakiképzéssel foglalkozó tréner megkeresése. A tréner megkeresésének hatékonyságát támasztja alá egy idén ősszel az utcán talált németjuhász kutya esete. Amikor rátaláltunk, többen alig tudtuk megfogni, a gazdi tréner segítségét kérte, és az eb három hónap múlva behívható, az utcán póráz nélkül szépen sétáló kutya lett.

Vannak esetek, amikor a kutya az életfeltételek (hiánya) miatt indul útnak, pl. élelemszerzés ösztönétől hajtva. Ugyanígy a mozgástér hiánya is azt eredményezi, hogy az eb, amint lehetősége van rá, meglép. Gyakori jelenség, hogy az eb mozgásterét láncsal korlátozzák, magyarán megkötve tartják. Sokan hivatkoznak a láncra tartásra, mint hagyományra. A láncra tartást dédapáink abból a célból tudatosan alkalmazták, hogy ezzel a kutya agresszivitását fokozzák, így a vagyonukat védjék az egymástól távoleső tanyákon. A körülmények azóta megváltoztak, s az utódok a láncra tartást hanyagságból hagyják, nem számolva annak negatív hatásaival. A lánc ugyanis minden gátlást felszámol a kutyában, és aztán, amikor a kutya mégis kiszabadul, beláthatatlanok a következmények.

Mint látjuk, tudatos odafigyeléssel a fenti problémák megelőzhetőek. A legfontosabb átgondolni, milyen célra szeretnénk kutyát, tudunk-e számára megfelelő életfeltételeket biztosítani, majd ne mulasszuk el a kiskutya chippelését és oltásait, ivartalanítását és lemozgatását biztosítani. Adjunk számára életteret, és szökésbiztos (ha kell, alábetonozott, ultrahangos, elektromos, vagy hengertetejű) kerítést. És ha belevágtunk a kutyatartásba, ne feledjük: egyszer s mindenkorra felelősek vagyunk azért, amit megszelídítettünk.

2016. december 23.

Dr. Nagy Csilla
Állatvédelmi előadó